

Tiit Riisalo
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 10.04.2024 nr 2-2/1016-1

Meie 03.05.2024 nr 1-11/24/3683

Töötuskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste
muutmise seaduse kohta arvamuse avaldamine

Austatud minister

Täname Teid võimaluse eest anda aramus töötuskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt
teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta.

Töötukassa leiab, et eelnõu ja seletuskiri vajavad täpsustamist alljärgnevas:

1. Üldised ettepanekud ja tähelepanekud

1.1. Baasmääras töötuskindlustushüvitise leebem staažinõue ja pikem referentsperiood võrreldes kehtiva töötutoetusega võib tuua kaasa süsteemi ärakasutamise, tulemusena võib suurened registreeritud töötute arv ning võivad kasvada töötukassa tegevuskulud, kulud hüvitistele, teenustele ja ravikindlustusele.

Baasmääras töötuskindlustushüvitise staažinõue ja referentsperiood eelnõus on võrreldes töötutoetusega märksa leebemad (vastavalt 6 kuud viimase 36 kuu jooksul/180 päeva viimase 12 kuu jooksul). Kuna töötuskindlustusstaaži arvestatakse sõltumata kuus töötatud päevade arvust, sh ka 1-päevane töötamine kuus annab ühe staažikuu, siis nt igas kuus ühe päeva (8 tundi) töötav ja tunnitasu alammääras töötasu teeniv inimene maksab töötuskindlustusmaksena 0,55 eurot kuus (arvestatud 2023. aastal kehtinud tunnitasu alammäära alusel (4,30 eurot)); staažinõude täitudes hakkab inimene saama töötuskindlustushüvitist baasmääras ehk nt 2024. aastal oleks see 374,48 eurot kuus. Praeguse töötutoetuse staažinõue on 180 päeva 12 kuu jooksul ehk töötutoetuse saamiseks peab viimase 12 kuu jooksul olema töötanud vähemalt 180 päeva. Muudatuse tulemusena võib suurened registreeritud töötute arv, kuna hüvitise saamise eesmärgil võivad registreeruda töötuna ka inimesed, kes seda praegu ei tee (nt hooajatöötajad, õpilased, tudengid jne). Selle nõ teist järku käitumusliku mõjuga ei ole muutuse mõju hindamisel ja kulude prognoosimisel arvestatud (vt ka punkt 1.5).

Töötukassa hinnangul tuleks leida võimalusi riski realiseerumise ennetamiseks, nt piirata baasmääras töötuskindlustushüvitise saamist (nt kord 2-3 aasta jooksul); kehtestada staažile lävend (näiteks töötuskindlustusstaaži vähemalt 6/12 kuud töötuna arvelevõtmisele eelnenud 36 kuu jooksul, sh vähemalt 90 päeva töötamist referentsperioodi jooksul); või pikendada baasmääras töötuskindlustushüvitise staažinõuet.

Lisaks tekib küsimus, kuivõrd õiglane on tasakaal kindlustatu panuse ja saadava kindlustuskaitse vahel (nt eeltoodud näite puhul on kindlustatu panus 3,30 eurot ja saadav kindlustuskaitse 2246,88 eurot kuue kuu jooksul). Kuna töösuhete iseloom on võrreldes

2002. aastal toimunud töötuskindlustussüsteemi rakendamisega muutunud, sh on kasvanud lühiajalise töötamise võimalused, vajaks töötuskindlustusstaaži arvutamise põhimõtteid täiendavat analüüsi, et leida optimaalne tasakaal kindlustatu panuse ja saadava kindlustuskaitse vahel.

1.2. Baasmääras töötuskindlustushüvitise mõju nende sihtrühmade toimetulekule, kes kaotavad õiguse saada hüvitist, ei ole piisavalt analüüsitud ning nende sihtrühmade kindlustuskaitsega mittehõlmamise eesmärk on ebaselge.

Töötushüvitistest jääks ilma 8668 inimest (sh tänased töötutoetuse saajad, kes ei ole kaetud töötuskindlustuskaitsega, sh füüsilisest isikust ettevõtjad, juhtimis- ja kontrollorgani liikmed, ettevõtluskonto omanikud, õppijad, aja- või reservteenistuses olijad, lapse kasvatamise, haiglaravil viibimise või hoolduskoormuse või puuduva töövõime alusel töötutoetuse saajad), kes seletuskirja kohaselt saavad puuduse korral edaspidi taotleda toimetulekutoetust.

Muutuse tulemusena suunatakse kõige haavatavam osa tänastest töötutoetuse saajatest ühest riigi poolt rahastatavast süsteemist teise, samas enamik nendest ei kvalifitseeru toimetulekutoetusele, kuna selle maksmisel lähtutakse leibkonna, mitte indiviidi vajadusest. Seega puudub osadel töötajatel tulevikus töötöingu ajal asendussissetulek. Eelnõu mõjuanalüüsist võib jääda eksitav mulje, et välja jäävad võrdsustatud isikud hakkavad saama toimetulekutoetust, mis tagaks neile sissetuleku töötöingu ajaks. Mõjuanalüüsis tuleks selgelt välja tuua, kui paljud 8668-st inimesest kvalifitseeruksid toimetulekutoetusele ja kui suur osa ei kvalifitseeruks. Näiteks, kui lähtuda eelnõu seletuskirjas toodud Sotsiaalministeeriumi arvutustest, mille kohaselt kasvab muudatuste tõttu 2025. aastal toimetulekutoetust vajavate leibkondade arv 385, 2026. aastal 578, 2027. aastal 502 ning 2028. aastal 482 võrra, ning eeldada, et igas leibkonnas on üks töötuna registreeritud inimene, siis kvalifitseeruks toimetulekutoetusele 8668-st töötutoetusest ilmajääjast 2025. aastal vaid 385, 2026. aastal 578, 2027. aastal 502 ja 2028. aastal 482 inimest.

Kuna riik on varasemalt aktsepteerinud nt õppimist, lapse kasvatamist ja hoolduskoormust tööga võrdsustatud tegevusena, siis on vaja selgeid sõnumeid, kuidas toetab plaanitav muudatus hüvitistest ilmajääjaid töötöingutel ja toimetulekul ning miks ei peeta otstarbekaks hõlmata neid sihtrühmi töötuskindlustuskaitsega (nt töötuskindlustusmaks tasumine neile makstavatelt tasudelt, hüvitistelt või toetustelt).

1.3. Baasmääras töötuskindlustushüvitisele ei teki õigust ebatüüpilistes töösuhetes olevatel inimestel (nt füüsilisest isikust ettevõtjad, juhatuse liikmed), sealjuures füüsilisest isikust ettevõtjate olukord läheb halvemaks (praegu saavad nad töö või tööga võrdsustatud tegevuse alusel töötutoetust, kuid baasmääras töötuskindlustushüvitisele neil õigust ei teki).

See on vastuolus Euroopa Komisjoni soovitusel, mille kohaselt „Sotsiaalkaitset võiks aidata tugevdada töötushüvitiste katvuse laiendamine ja nende saamise miinimumkriteeriumide leevendamine, eelkõige lühiajalist tööd tegevate ja ebatüüpilises töösuhetes olevate inimeste puhul, ning pensionide piisavuse suurendamine“. Samuti rõhutab Euroopa Komisjoni *Joint Employment Report*¹, et füüsilisest isikust ettevõtjate vaesuse määr on Eestis üks kõrgemaid: „*Among the self-employed, the poverty rate was higher than the EU average in eight Member States, and as high as 30.9% and 55.8% in Estonia and Romania respectively.*“ (lk 130).

---

¹ https://commission.europa.eu/system/files/2023-11/COM_2023_904_1_EN_ACT_part1_v6.pdf

Ebatüüpiliste töövormide hõlmamine töötuskindlustuskaitse alla on Vabariigi Valitsuse tegevusplaanis, ettepanekut oodatakse 2025. aasta maiks („Analüüs ja ettepanekud uutele töövormidele (juhtimis- ja kontrollorgani liikmete, ettevõtluskonto omanike, füüsilisest isikust ettevõtjate) töötuskindlustuskaitse laiendamise võimaluste kohta“). Seega võib tekkida olukord, kus baasmääras töötuskindlustushüvitise käivitamisel kaotavad füüsilisest isikust ettevõtjad õiguse töötutoetusele, kuid 2025. aasta analüüsi tulemusena hõlmatakse nad töötuskindlustussüsteemi. Selline ühe sihtrühma sisse-välja lülitamine lühikese aja jooksul tekitab usaldamatust töötushüvitiste süsteemi suhtes. Lisaks võib ebatüüpiliste töövormide kindlustamisega seoses tekkida vajadus muuta veelkord töötushüvitiste disaini (nt staažinõudeid, referentsperioodi jm) ja teha infosüsteemides arendusi.

Töötuskindlustussüsteemi terviklikkuse ja infosüsteemide võimalikult tõhusa arendusprotsessi huvides oleks mõistlik analüüsida ja rakendada eelnimetatud muudatusi, punktis 1.1 viidatud töötuskindlustusstaaži arvutamise põhimõtteid ning punktis 1.2 viidatud kindlustuskaitse laiendamise võimalusi samaaegselt (s.o. mitte varem kui 2026. aastal).

1.4. Eelnõuga luuakse võimalus töövõimetoetuse ja baasmääras töötuskindlustushüvitise samaaegseks saamiseks, mis võimendab vastandlikke ootusi tööotsingu aktiivsuse osas puuduva töövõimega toetuse ja hüvitise saajatele.

Muudatuse tulemusel tekib eelnõu kohaselt vähenenud töövõimega inimestel õigus töövõimetoetusega samal ajal baasmääras töötuskindlustushüvitisele. Muudatuste järel oleks kuine asendussissetulek (töövõimetoetus ja baasmääras hüvitis) osalise töövõimega inimesel 738 eurot ning puuduva töövõimega inimesel 1012,2 eurot ehk võrreldes praeguse süsteemiga oleks asendussissetuleku kasv ligi kahekordne, mistõttu on eelnõu seletuskirja alusel mõju sihtrühmale suur. Samas ei ole analüüsitud vastuolulist olukorda, kus töövõimetoetuse seadus ei eelda puuduva töövõimega inimestel aktiivsust tööturul, kuna tulenevalt nende tõsistest tervisepiirangutest on nende tõenäosus leida sobiv töö väga väike. Töötuskindlustuse seadus aga eeldab aktiivseid tööotsinguid hüvitise saamiseks. Ebaselgeks jääb kumba lähenemist tuleb puuduva töövõimega inimestelt eeldada, st kas nendelt tuleks nõuda aktiivset tööotsingut sarnaselt teiste töötuskindlustushüvitise saajatega või lubada neil tulenevalt tervisepiirangutest olla mitteaktiivne. Kuna baasmääras töötuskindlustushüvitisele juurdepääs on eelnõu kohaselt lihtsam kui senisele töötuskindlustushüvitisele, siis on tõenäoline, et rohkem puuduva töövõimega inimesi tuleb töötuna arvele ja see mõjutab lisaks hüvitistele ka tööturuteenuste kulude kasvu.

1.5. Baasmääras töötuskindlustushüvitise rakendamisega seotud kulud võivad osutuda prognoositust suuremaks.

Seletuskirjas toodud kulude prognoosis ei ole arvestatud käitumusliku mõjuga, mida planeeritud muudatused võivad kaasa tuua. Kuivõrd baasmääras töötuskindlustushüvitise tingimused on võrreldes praeguse töötuskindlustushüvitise ja töötutoetusega leebemad ning baasmääras töötuskindlustushüvitise suurus võrreldes minimaalse nõutava sissemaksega arvestatava suurusega, siis esineb oluline risk, et baasmääras töötuskindlustushüvitisele kvalifitseerumiseks leiavad inimesed võimaluse lühiajaliselt töötada ning end hüvitise saamise eesmärgil seejärel töötuna registreerida.

Potentsiaalselt lisanduvateks sihtrühmadeks võivad olla näiteks juhatuse liikmed ja FIE-d, õpilased/tudengid (isik, kes õpib õppeasutuses statsionaarses õppes või täiskoormusega õppes, keskhariiduse tasemel toimivas statsionaarses õppes, kutseõppe statsionaarses õppes või kõrghariiduse tasemel toimivas täiskoormusega õppes) ja puuduva töövõimega isikud, kes kvalifitseeruvad baasmääras töötuskindlustushüvitisele muu hõive alusel. Seda, kui palju inimesi seadusemuudatuse järgselt täiendavalt töötuna arvele tuleks, ei ole võimalik täpselt

prognoosida, kuid arvestades baasmääras töötuskindlustushüvitise leebeid tingimusi võib see töötute arvu ja töötuskindlustuse kulusid oluliselt suurendada. Näiteks, kui muudatuse tulemusena lisandub 1000 registreeritud töötut, kes kvalifitseeruvad baasmääras töötuskindlustushüvitisele, suurenevad hüvitisega seotud otsesed kulud ca 2,5 miljoni euro võrra (arvutus teostatud 2023. aasta alampalga alusel leitud baasmääras töötuskindlustushüvitise põhjal). Registreeritud töötute arvu järsu suurenemise korral võib lisaks rakenduda ka töötuskindlustushüvitise ja baasmääras töötuskindlustushüvitise pikendamine, mis suurendab kulusid veelgi.

Lisaks pole praeguses prognoosis arvestatud töötuskindlustushüvitiste jätkamise tingimuste muudatustega kaasnevaid kulusid (jätkamise tingimused muutuvad senisega võrreldes leebemaks - 12 kuu jooksul uuesti töötuks jäädes saab jätkata sama liiki töötuskindlustushüvitisega; hüvitise liik uuesti töötuna arvele tulles ei sõltu enam töö- või teenistussuhte lõpetamise alusest), millest tulenevad võivad ka töötuskindlustushüvitiste kulud edaspidi suureneda ca 1-2 miljoni euro võrra aastas.

1.6. Baasmääras töötuskindlustushüvitisega seotud kulude finantseerimine töötuskindlustusvahenditest seab ohtu töötuskindlustusvahendite jätkusuutlikkuse.

Rahandusministeeriumi 2024. aasta kevadise makroprognoosi alusel koostatud töötuskindlustusvahendite prognoos näitab, et baasmääras töötuskindlustushüvitisega seotud kulude rahastamisel töötuskindlustuse vahenditest oleks töötukassa tulev aastatel 2025-2028 negatiivne (-18 kuni -30 miljonit eurot aastas), sh töötuskindlustushüvitiste sihtfondi, millest rahastatakse sissetulekupõhist ja baasmääras töötuskindlustushüvitist, tulev oleks veelgi suuremas miinuses (-34 kuni -47 miljonit eurot aastas). Töötukassa netovara väheneks 569 miljonilt eurolt (2023. aasta lõpu seis) 2028. aasta lõpuks 470 miljoni euroni, sh töötuskindlustushüvitiste sihtfondi vahendid kahaneksid 230 miljonilt eurolt (2023. aasta lõpu seis) 55 miljoni euroni ehk I sihtfondis oleks 2028. aasta lõpuks varuks vähem kui kolmandik aastast töötuskindlustushüvitiste (sissetulekupõhine ja baasmääras töötuskindlustushüvitis) kulust. Kui töötuskindlustushüvitiste kulud osutuvad prognoositust suuremaks või keerulisemast majandusolukorrast tulenevalt rakendub ka töötuskindlustushüvitiste pikendamine, on surve töötuskindlustushüvitiste sihtfondi vahenditele veelgi suurem.

Seega eelnõus esitatud kujul hüvitise lisandumisel ja eeldusel, et jätkatakse tänaste teenuste ja hüvitiste korraldusega, ei piisa kehtiva määraga töötuskindlustusmaksetest laekuvatest vahenditest.

2. Lisaks teeb töötukassa ettepaneku eelnõu muutmiseks alljärgnevalt:

2.1. Eelnõu tuleks täiendada § 1 uue punktiga 10 töötuskindlustuse seaduse (TKindIS) § 8 lg 2 p 2 muudatusega järgmises sõnastuses, muutes ühtlasi järgnevate punktide numeratsiooni: „10) paragrahvi 8 lõike 2 punktis 2 asendada tekstiosa „aja, asendus- või reservteenistuses“ tekstiosaga „ajateenistuses, korralises asendusteenistuses või erakorralises reservasendusteenistuses“;“

Selgitus: Eelnõu § 7 punktiga 6 ja § 8 punktiga 1 muudetakse tööturumeetmete seaduse paragrahvi 8 lõike 4 punkti 11 ja töövõimetoetuse seaduse § 12 lõike 1 punkti 14 ning kehtiv „aja-, asendus- või reservteenistus“ asendatakse „ajateenistuse, korralise asendusteenistuse või erakorralise reservasendusteenistusega“. Muudatused jõustuvad üldises korras. Et eelnimetatud teenistused oleksid kõikides töötukassa tegevust reguleerivates seadustes käsitletud ühtmoodi, tuleb muuta ka töötuskindlustuse seaduse § 8 lõike 2 punkti 2 ning muudatused jõustada samal ajal. Kuna töötuna arvelolekut ei lõpetata reservteenistuse ja

reservasendusteenistuse puhul, siis ei anna need tegevused õigust hüvitise maksmise jätkamiseks.

2.2. Eelnõu § 1 punktis 27 tuleks muuta TKindLS § 52⁷ lõiget 4 ja sõnastada järgmiselt:

„(4) Kindlustatul, kellele on jätkatud töötuskindlustushüvitise maksmist enne 2025. aasta 1. juulit käesoleva seaduse kuni 2025. aasta 30. juunini kehtinud redaktsiooni § 8 lõike 2 alusel ning kelle hüvitise periood lõpeb pärast 2025. aasta 29. juunit, on õigus baasmääras töötuskindlustushüvitisele vahetult pärast jätkatud hüvitise lõppemist käesoleva seaduse § 6¹ lõigetes 4 ja 5 sätestatud tingimustel.

Selgitus: sätte sõnastus peaks katma ka need juhtumid, kus töötuskindlustushüvitise maksmist jätkatakse 2025. aasta 30. juunil ning pärast seda võib inimesel tekkida õigus baasmääras töötuskindlustushüvitisele, mistõttu on õige öelda, et töötuskindlustushüvitise maksmist on jätkatud enne 2025. aasta 1. juulit.

2.3. Eelnõu §-s 5 tuleks muuta tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse § 11⁸ ning asendada sõna „makstud“ sõnaga „makstavate“.

Selgitus: täpsustus on vajalik, kuna enne 01.07.2025 määratud töötutoetust makstakse edasi ka pärast 01.07.2025 ja ka nende puhul kohaldatakse täitemenetluse seadustiku kuni 2025. aasta 30. juunini kehtinud redaktsiooni § 131 lõike 1 punktis 5 sätestatud.

2.4. Eelnõu § 7 punktis 8 tuleks muuta tööturumeetmete seaduse (TöMS) § 9 lõige 8 punkti 1 sõnastust ning sättest tuleb välja jätta tekstiosa „Eestis või Eestist lähetatud töötajana välisriigis“, kuna sobiva töö määratlemisel võetakse arvesse kõik töötamised nii Eestis kui ka välisriigis.

2.5. Eelnõu § 7 punkt 12 TöMS § 28 muudatus tuleb selguse huvides eelnõust välja jätta, kuna töötutoetust võidakse määrata (nt § 33 lg 5 ja 6 alusel) ja toetuse maksmine lõpetada ka pärast 30.06.2025, mistõttu on inimesel õigus esitada vaie töötutoetuse määramisele ka pärast eelnõu muudatuste jõustumist. Inimesele peaks seadusest selgelt nähtuma, kas ja kellele saab esitada vaide.

Kui TöMS § 28 muudatus jääb eelnõusse, peaks TöMS § 28 sõnastusse jääma sõna „või“ ja muudatus tuleks sõnastada järgmiselt:

„Isik, kes leiab, et töötuna arvelevõtmisel, tegevuskava koostamisel või tööturumeetmete pakkumisel on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib esitada vaide töötukassale.“

Selgitus: vaide saab esitada, kui töötuna arvelevõtmisel, tegevuskava koostamisel või tööturumeetmete pakkumisel on rikutud isiku õigus ning vaide esitamiseks ei pea olema rikutud kõiki nimetatud asjaolusid.

2.6. Eelnõu § 7 punktis 15 tuleks TöMS § 33 lõige 6 sõnastada järgmiselt:

(6) Kui isik on enne 2025. aasta 1. juulit esitanud töötukassale töötutoetuse saamise avalduse ja töötutoetuse maksmise kohta ei ole tehtud otsust enne 2025. aasta 1. juulit, tehakse asjakohane otsus käesoleva seaduse kuni 2025. aasta 30. juunini kehtinud redaktsiooni alusel.

Selgitus: sõnastusettepanek on tehtud sarnaselt töötuskindlustuse seaduse § 52⁷ lõike 3 sõnastusele. Mõlemal juhul on oluline, et asjakohane otsus tehakse käesoleva seaduse kuni

2025. aasta 30. juunini kehtinud redaktsiooni alusel, kui otsust ei ole tehtud enne 2025. aasta 1. juulit.

2.7. Eelnõu § 7 punktis 15 TöMS § 33 lõige 7 sõnastada järgmiselt:

„(7) Isikule, kellele on määratud töötutoetus käesoleva seaduse kuni 2025. aasta 30. juunini kehtinud redaktsiooni alusel ning kelle töötutoetuse saamise periood lõppeb pärast 2025. aasta 30. juunit, kohaldatakse käesoleva seaduse kuni 2025. aasta 30. juunini kehtinud redaktsiooni kuni toetuse maksmise lõpetamiseni.“.

Selgitus: sättes tuleks asendada lauseosa „makstakse töötutoetust või kellele töötutoetuse maksmine on peatatud“ lauseosaga „on määratud“, kuna nii töötutoetuse maksmine kui ka maksmise peatamine on asjakohased, kui töötutoetus on määratud. Selliselt on sätte sõnastus lihtsam ja arusaadavam.

2.8. Eelnõu §-s 9 tuleks täpsustada viiteid samaaegselt jõustuvatele sätetele. Juhul, kui eelnõus muutub sätete numeratsioon, tuleks hiljem ka jõustumissättes viiteid vastavalt muuta.

Eelnõu on kavandatud jõustuma 1. juulil 2025. aastal. Juhul, kui Riigikogu menetleb eelnõud 2024. a sügisel, jääb töötukassal valmiduse loomiseks ja muudatuste rakendamiseks aega umbes pool aastat. **Teeme ettepaneku jõustada muudatused alates 2026. aasta 1. jaanuarist**, et aeg eelnõus toodud muudatuste kvaliteetseks ja tõrgeteta rakendamiseks oleks piisav. Töötukassa soov on veenduda infosüsteemide poolt toetatud hüvitiste määramise ja maksmise protsesside õigsuses ja töökindluses. Arvestades baasmääras töötuskindlustushüvitisega seotud infosüsteemide arendusvajadust ja menetlemise automatiseerimise suurt potentsiaali, on muudatuse rakendamisel kandev roll just infosüsteemide arendustel.

Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 9 järgmiselt:

„Käesoleva seaduse § 1 punktid 1, 3–6, 8–16, 18–20, 22–27, §-d 2–6, § 7 punktid 1–5 ja 7–17 ning § 8 punktid 3 ja 8 jõustuvad 2026. aasta 1. jaanuaril.“.

2.9. Vastavalt eeltoodud muudatustele tuleks muuta ka eelnõu seletuskirja.

3. Töötukassa teeb ettepaneku eelnõu seletuskirja täpsustamiseks alljärgnevalt:

3.1. Eelnõu seletuskirjas punkti 2.3 seitsmes lõik tuleb sõnastada järgmiselt:

“Ühe töötuskindlustussüsteemi rakendamise eelduseks on leebem kindlustusstaaži nõue võrreldes kehtiva olukorraga. 2023. aastal määrati töötuskindlustushüvitis 28%, korraga said töötuskindlustushüvitist ja töövõimetoetust 4,9% ning töötutoetus määrati 28,3% uutest registreeritud töötutest. Töötuskindlustushüvitiseta jäädakse peamiselt seetõttu, et kindlustusstaaži nõue ei ole täidetud, seega on ühe süsteemi rakendamise eelduseks kindlustusstaažinõuete leevendamine. Vastasel juhul langeks töötushüvitiste katvus võrreldes tänasega.”

Selgitus: selgituses on täpsustatud, et 2023. aastal määrati töötuskindlustushüvitis 28% uutest registreeritud töötutest ning korraga said töötuskindlustushüvitist ja töövõimetoetust 4,9%. Töötutoetus määrati 28,3% uutest registreeritud töötutest.

3.2. Eelnõu seletuskirjas § 1 punkti 6 selgituses tuleb seitsmenda lõigu esimene lause sõnastada:

“Vahetult pärast hüvitisega jätkamist tähendab, et hüvitis vahepeal ei katke ja kindlustatu ei pea esitama baasmääras töötuskindlustushüvitise saamiseks avaldust.”

Selgitus: täpsustus on vajalik selguse huvides, et olukorras, kui kindlustatul tekib vahetult pärast sissetulekupõhise töötuskindlustushüvitisega jätkamist õigus baasmääras töötuskindlustushüvitisele, ei pea ta hüvitise saamiseks esitama uut avaldust.

3.3. Eelnõu seletuskirjas § 1 punkti 11 TKindlS § 8² lg 4 selgituse lõigus tuleb läbivalt täpsustada, et eelmise kalendriaasta töötasu alammäära alla mõeldakse eelmise kalendriaasta 1. juulil kehtinud töötasu alammäära:

“Lõige 4 sätestab, et töötuskindlustushüvitise maksmise jätkamisel arvutatakse hüvitise suurus sõltuvalt hüvitise liigist §-s 9 või 9¹ sätestatu kohaselt. Hüvitisega jätkamisel arvutatakse töötuskindlustushüvitise suurus ümber. Sissetulekupõhise töötuskindlustushüvitise puhul lähevad arvesse viimasele kolmele töötamise kuule eelnenud üheksal töötamise kuul makstud tasud, millelt on kinni peetud töötuskindlustusmaks. Arvestades, et baasmääras hüvitise suurus on seotud eelmise kalendriaasta 1. juulil kehtinud töötasu alammääraga, võib hüvitise suurus muutuda, kui kalendriaasta on hüvitise jätkamise hetkeks vahetunud. Näiteks kui baasmääras hüvitise maksmine jääb pooleli 2025. aastal (hüvitise suurus on 50% 2024. aasta töötasu alammäärast) ning kindlustatu jääb 12 kuu jooksul uuesti töötuks ja hüvitist jätkatakse 2026. aastal, siis hüvitise suuruse arvutamisel võetakse aluseks 2025. aasta 1. juulil kehtinud töötasu alammäär.“

Selgitus: selgitus tuleb viia vastavusse töötuskindlustuse seaduse § 8² lõike 4 sõnastusega, mille kohaselt arvutatakse töötuskindlustushüvitise maksmise jätkamisel hüvitise suurus sõltuvalt hüvitise liigist vastavalt §-s 9 või 9¹ toodule. Nii §-s 9 kui ka §-s 9¹ on sätestatud, et töötuskindlustushüvitise suurus ühe kalendripäeva eest arvutatakse töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud eelmise kalendriaasta 1. juulil kehtinud kuu töötasu alammäära alusel.

3.4. Eelnõu seletuskirjas § 7 punkti 8 selgituse viimast lõiku tuleb täiendada tekstiosaga:

“Punktis 6 on jäetud välja, et õppimise aja hulka ei arvata akadeemilisel puhkusel viibimise aega, kuna tööga võrdustatud tegevusena käsitletakse üksnes õppimist, lisaks on oluline, et õpingud peavad olema lõppenud. Akadeemilisel puhkusel olemine ei takista õpingute lõpetamist.”

Selgitus: võrreldes kehtiva tööturumeetmete seaduse § 18 lg 3 on muudetud ka punkti 6.

3.5. Eelnõu seletuskirjas mõjude osas punkti 6.1.1 viimase lõigu eelviimases lauses tuleb asendada sõna “töötushüvitisele” sõnaga “töötutoetusele”. Ettepanek on sõnastada lause järgmiselt:

“Muudatus mõjutab negatiivselt neid inimesi, kes küll praeguse korra järgi kvalifitseeruksid töötutoetusele, kuid kel uues süsteemis õigust baasmääras hüvitisele ei teki.”

Selgitus: täpsustus on vajalik, kuna lauses mõeldakse, et muudatus mõjutab negatiivselt neid inimesi, kes praeguse korra järgi kvalifitseeruksid töötutoetusele, kuid kel uues süsteemis õigust baasmääras hüvitisele ei teki.

3.6. Eelnõu seletuskirjas mõjude osas punkti 6.1.2 viienda lõigu viimases lauses tuleb välja jätta tekstiosa “(ei ole enne uuesti töötuna arveletulekut vahepeal töötanud, st uuesti vähemalt kuus kuud töötuskindlustusstaazi kogunud)”.

Selgitus: Sulgudes olev märkus on segadust tekitav, justkui õigus hüvitisele või toetusele tekiks ka ilma töötamiseta.

3.7. Eelnõu seletuskirjas mõjude osas punkti 6.1.2 kuuenda lõigu kolmandas lauses tuleb täpsustada, et eelmise kalendriaasta kuu töötasu alammäära alla mõeldakse eelmise kalendriaasta 1. juulil kehtinud kuu töötasu alammäära. Ettepanek on sõnastada lause järgmiselt:

“Baasmääras hüvitise suurus ühe kalendripäeva eest on 50% eelmise kalendriaasta 1. juulil kehtinud kuu töötasu alammäära alusel arvutatud kalendripäeva töötasu alammäärast.”

3.8. Eelnõu seletuskirjas mõjude osas punkti 6.4.1 teise lõigu lõppu tuleb lisada lause:

“Töötuna registreerimise tingimuse muutmine statsionaarses õppes õppijatele võib riski suuruse ja realiseerimise tõenäosuse muuta keskmiseks.”.

Selgitus: tänase kliendiprofiili juures on mõju väike, kuid kuna statsionaarses õppes õppijatele lähevad töötuna registreerimise tingimused leebemaks, võib suurenedagi nii kogu klientide arv kui ka nende baasmääras töötuskindlustushüvitise saajate arv, kes saavad hüvitist väga lühikeste töökogemuste põhjal.

3.9. Eelnõu seletuskirjas punktis 8 tuleb teises lõigus asendada tekstiosa “punkti 19” tekstiosaga “punkti 14”.

Selgitus: tegemist viitevea parandamisega.

Lisaks tuleks seletuskirja punkti 8 pärast teist lõiku lisada lause järgmises sõnastusest:

“Eelnõuga seoses tuleb muuta ka majandus- ja infotehnoloogiainistri 22.12.2023 määrust nr 69 „Töötukassa andmekogu põhimäärus“ andmekogus töödeldavate andmete osas.”

Selgitus: eelnõu muudatustest tulenevalt tuleb muuta ka töötukassa andmekogus töödeldavaid andmeid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Meelis Paavel

juhatuse esimees

Brit Rammul, Brit.Rammul@tootukassa.ee

Reelika Leetmaa, Reelika.Lleetmaa@tootukassa.ee

Sirlis Sõmer-Kull, Sirlis.Somer-Kull@tootukassa.ee

Ira Songisepp, ira.songisepp@tootukassa.ee